

Hon na otroka po rumunsku

Ještě z dob Menzelovy Vesničky mé střediskové si pamatujeme, že tehdy – i později – chodili na rumunské filmy zejména diváci mentálně zpozdíli. Ani nyní u běžného diváka pojem „rumunská kinematografie“ valně nadšení nezbuzuje (dokonce ani v Rumunsku!), i když je v mezinárodním kontextu ceněna a získává, na rozdíl od české tvorby, ceny na festivalech.

Nejnověji to prokazuje historický snímek **Aferini!** oceněný na berlínském festivalu Střihovým medvědem za nejlepší režii. A režisér **Radu Jude** si ocenění plně zasloužil. Aferini! – to je součást pozdravu, tedy něco jako naše nazdar – vznikl opět, jak již je mezi rumunskými tvůrci zvykem, ve složitě koprodukcí (dokonce s účástí Česka), avšak zcela oproštěný od jakýchkoli útlakových a tematických. Není to rozhodně nějaká romantická dobrodružná historika, jaké kdysi Rumuni natáčeli.

POMALU A OBŘÁDNĚ

Sledujeme komorní historickou podívanou, která se odehrává roku 1835 v někdejším Valašsku. Kromě mírně westernového hledání uprchlého cikánského otroka (na území pozdějšího Rumunska otroctví, postihující především romskou populaci, přetrvalo až do druhé půle předminulého století) se můžeme potěšit iak pečlivým přiblížením dobových zvyklostí a duchovního obzoru, tak obrazově vyfoceným vyprávěním, opírajícím se o obřadně vlny s dominantou krajinných kompozic.

Širokoúhlý černobílý převážně statický obraz, důraz na zdánlivé plikavé rozmluvy, ozřejmující nikoli pohnutky postar, nýbrž obecně smyšlení, používání zahřívacel, které uzavírají jednotlivé motivy, to vše odkazuje k poezie vládnoucí před půlstoletím. A není to nějaká nynější módní libůstka – kamera-man Marius Panduru navazuje na letité místní tradice, jak se odráže-

jí v řadě přelomových děl zejména padesátých a šedesátých let (Baraganské bodláči, Bezejmenná hvězda, Bouře hrněv). Jen třídní výklady o střetu mezi bezbrannými

stihají uprchlíka, aby jej poté spoutaného dopravili zpět k jeho vlastníkovi, nýbrž kontext události, odkazující k dnešku. Jude ukazuje, jak oba muži – sami se považují

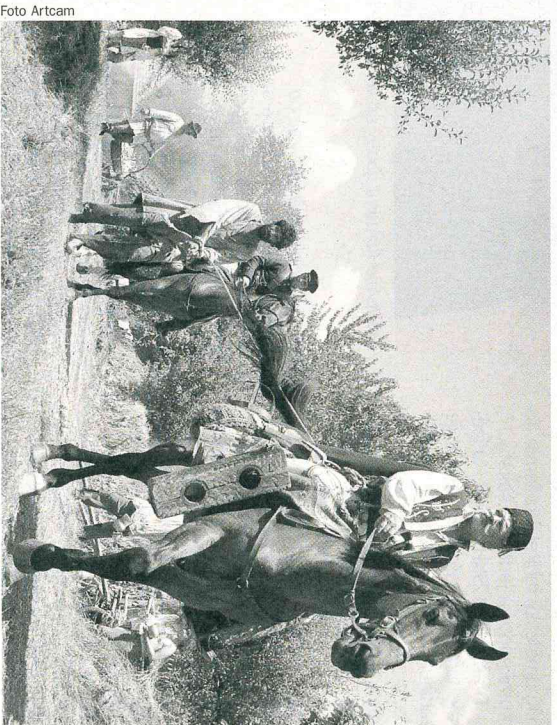

Foto Artcam

Aferini! je komorní černobílá podívaná, která se odehrává v polovině 19. století v někdejším Valašsku

chudasy a bezohlednými boháči tu nahradila nezaujatá rekonstrukce každodennosti dávných časů, připomínající stejně pečlivě zpodobnění současnosti v dalších filmech „rumunské nové vlny“.

BALKÁNSKÉ MRAVY

Nakonec není nejdůležitější, jak dvojice natáčená k plnou moči v bavených policistů, chrlilavy, kulhající otec a poněkud nekhubovitě vylížejší syn nejprve vytrvale

za bezmála lidumilně, protože nikoho zbytečně nebíjí ani se nechovají násilnický – vrinají svou protěs coby běžnou námazdní práci, o jejíž potřebnosti nepochybují, souciti ani pochyby tu rozhodně nemají místo. Nikdo nespátruje

v prodávání a kupování otroků nic nepatřičného, dokonce ani otroci sami, kteří si stěžují jedine na bezúvodně surové zacházení. Velkou předností filmu je jeho výrazová spontaneita, natolik sugestivní a věrohodně jsou jednotlivé okamžiky příběhu, ať již se oba protagonisté (jak Teodor Corban, tak Mihai Comanoiu jim

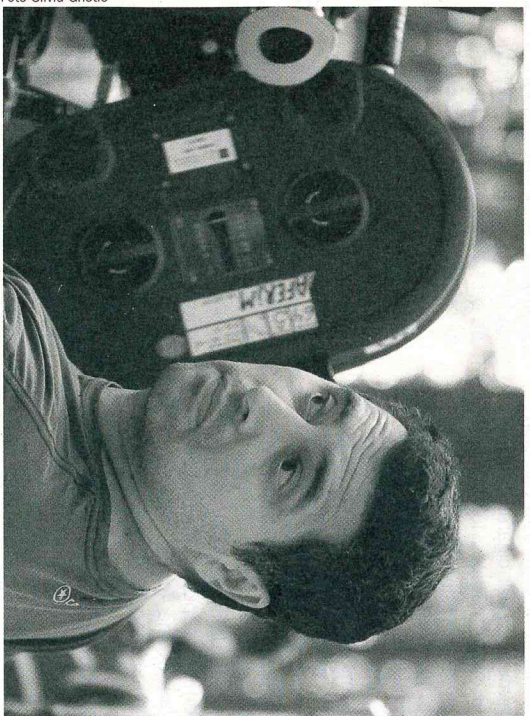

Foto Silviu Ghetic

Režisér Radu Jude si Střihového medvěda z berlínského festivalu plně zasloužil

VYTÍPOVÁNO

KDE JE TO SLUNCE?

„Slunečné dny mají podivuhodnou schopnost vzbudit v nás dojem, že budou mít pokračování. Že nemůžou být posledni.“ Je to omyl, bohužel pro nás, a bohudík pro spisovatele, kteří těží od zrodu romantismu

tisíce variant tohoto kontrastu představy, touhy, snu na straně jedné a reality na straně druhé. **Sára Vyhřatlová**, autorka úvodního citátu, vypráví ve své knižní prvotině **Spoušť** (Host) příběhy lidí, kterým „se něco nepovedlo“, a jejich duše jsou bolavé, třpící, očekávají na slunce. Jedna z mála vlnírad může směřovat ke stereotypnosti stylu, který slednocuje všech deset povídek – vnitřní monologů se přelévají z textu do textu, od postavy k postavě, ale i to může být záměr. Je ale dobře, že silný talent, o jehož vývoji se dalo dosud usuzovat jen z časopiseckých pokusů, se představil knižně.

■ **Milan Pokorný**

BESTIÁLNÍ KOMIKS

V režisérovi **Davidu Drábkovi** má **Kilciperovo divadlo Hradec Králové** nejen vteleckého šéfa, ale i plodného dramatika, který ve svých inscenacích dokáže jak výrazně aktualizovat klasické látky (Shakespeareova Richarda III., nebo Romea a Julii), tak psát souboru přímo na tělo novinky, provokující bizarnosti a surreálnou scénickou fantazii. Posledním takovým titulem z jeho dílny je „bes-

Foto Patrik Borecky

tiátní komiks“ **Český les**. Zářímo v programovém bulletinu čítame vážná historická a sociologická zamyslení nad našim národním charakterem, v nedlouhém non-stop večeru s písničkami se na toto téma odehrává jakási více či méně aktuální politická bajka. Do voelku sousedské zvířecí society páhňáci hercky vtipně představte ných tvorů (od savců přes ptáky po hmyz) vpadne rozprávaný ruský Medvěd a způsobi rozklad komunity, nežli je zlikvidován Myslivcem. V pestře škále drábkovských chůtovek našel Český les místo někde kolem průměru.

■ **Vít Závodský**